

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2006, föstudaginn 2. júní, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Jón Magnússon og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 3/2006**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 20. janúar 2006 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 17. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. janúar 2006, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 14. febrúar 2006. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 15. febrúar 2006, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust 21. febrúar 2006 með ódagsettu bréfi sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 21. mars, 5. maí, 24. maí og 2. júní 2006.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili gekkst, ásamt A, í sjálfskuldarábyrgð á skuld samkvæmt skuldabréfi nr. xxxxxxxxxx, dagsettu 8. mars 2004, útgefnu af B, til varnaraðila. Hinn 23. mars 2004 undirritaði sóknaraðili skjal þess efnis að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu, en að hann óskaði eftir því að gangast í ábyrgð á skuldinni. Þann 1. nóvember 2004 var gerð breyting á greiðsluskilmálum skuldabréfsins og samþykkti sóknaraðili breytinguna með undirritun sinni sem sjálfskuldarábyrgðaraðili.

Með bréfi C til varnaraðila, dagsettu 22. júní 2005, var komið á framfæri kröfu sóknaraðila um að hún yrði leyst undan ábyrgð á skuldabréfinu sökum þess að henni hefði ekki verið kynnt niðurstaða greiðslumats áður en hún gekkst í umrædda ábyrgð. Erindið var ítrekað með bréfi samtakanna, dagsettu 6. júlí 2005. Varnaraðili hafnaði erindinu með bréfi til C, dagsettu 11. júlí 2005, á þeim grundvelli að fyrrgreind skjöl hefðu bæði verið undirrituð 23. mars 2004.

Málið barst úrskurðarnefnd með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 17. janúar 2006.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að viðurkennt verði að ábyrgð sín samkvæmt skuldabréfi, dagsettu 8. mars 2004, sé ógild.

Sóknaraðili kveðst hafa gengið í sjálfskuldarábyrgð 8. mars 2004 en ekki verið kynnt greiðslumat skuldara fyrir en 23. sama mánaðar. Hafi það gefið til kynna að skuldarinn myndi ekki geta efnt skuldbindingar sínar og að meira en helmingi lánsupphæðar yrði varið til greiðslu á skuldum lántaka hjá varnaraðila.

Sóknaraðili vísar til þess að samkvæmt 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga hafi varnaraðila borið að framkvæma greiðslumat og kynna ábyrgðaraðilum það áður en þeir skrifuðu undir ábyrgðaryfirlýsinguna. Greiðslumatið hafi hins vegar ekki verið gert fyrir en rúmum hálfum mánuði síðar. Kveðst sóknaraðili ekki munu hafa gengist í umrædda ábyrgð hefði sér verið kynnt umrætt greiðslumat áður en hann skrifaði undir sem ábyrgðarmaður á skuldabréfinu.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili telur að ekkert það sé fram komið sem leiði til þess að leysa eigi sóknaraðila undan ábyrgðaryfirlýsingu sinni samkvæmt skuldabréfi, dagsettu 8. mars 2004.

Varnaraðili kveður að óskað hafi verið eftir nauðsynlegum gögnum frá hlutaðeigandi skuldara til að meta greiðslugetu hans. Hafi niðurstaða greiðslumats legið fyrir við frágang og útprentun skuldabréfsins hinn 8. mars 2004, en skuldabréfið sé dagsett þann dag sem það var prentað út, þ.e. 8. mars 2004. Hafi skuldabréfakerfi varnaraðila á þeim tíma dagsett skuldabréf sjálfkrafa sama dag og þau hafi verið prentuð út. Hins vegar hafi skuldabréfið og niðurstöðublað greiðslumats ekki verið undirrituð fyrir en 23. mars 2004 og hafi sóknaraðili þá undirritað bæði skjölin í viðurvist tveggja starfsmanna varnaraðila, er hafi vottað undirritunina. Hafi þetta verið gert í þeirri röð að fyrst hafi niðurstaða greiðslumats verið undirrituð og síðan skuldabréfið. Vísar varnaraðili í þeim efnum til skriflegra staðfestinga tveggja starfsmanna sinna. Varnaraðili kveður að starfsmönnum sínum hafi hins vegar láðst að breyta dagsetningu skuldabréfsins úr 8. mars 2004 í 23. mars 2004 þá er það hafi sannanlega verið undirritað. Skuldabréfið hafi síðan verið keypt af varnaraðila 24. mars 2004.

Varnaraðili telur rangt að sóknaraðili hafi verið orðinn ábyrgðarmaður að umræddri skuld þegar hún hafi skrifað undir framangreint niðurstöðublað greiðslumats. Sóknaraðili hafi og verið upplýstur við undirritun bréfsins að skuldari gæti ekki efnt fjárskuldbindingar sínar miðað við þáverandi fjárhagsstöðu eins og fram komi á niðurstöðublaðinu.

Loks vísar varnaraðili til þess að sóknaraðili hafi hinn 1. nóvember 2004 staðfest breytingu á greiðsluskilmálum skuldabréfsins með undirritun sinni.

V.

Niðurstaða.

Samkvæmt 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga skal fjármálafyrirtæki meta greiðslugetu greiðanda þegar ábyrgð á skuldum nemur hærri fjárhæð en kr. 1.000.000. Tryggt skal að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgð, sbr. 3. mgr. 4. gr.

Sóknaraðili gekkst í ábyrgð fyrir skuld að fjárhæð kr. 1.535.000 samkvæmt skuldabréfi nr. xxxxxx, dagsettu 8. mars 2004. Ágreiningslaust er að sóknaraðili skrifaði undir niðurstöðu greiðslumats 23. mars 2004 þar sem fram kom að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við þáverandi fjárhagsstöðu. Varnaraðili heldur því fram að þann dag hafi sóknaraðili ennfremur skrifað undir nefnt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðili, þ.e. eftir að hann hafi ritað undir niðurstöðu greiðslumatsins. Kveður varnaraðili að sér hafi láðst að breyta dagsetningu bréfsins. Þessu andmælir

sóknaraðili og kveðst hafa skrifað undir skuldabréfið nokkru áður en honum hafi verið kynnt niðurstaða greiðslumats.

Í málinu liggur fyrir kaupnóta skuldabréfs þar sem fram kemur að varnaraðili hafi keypt bréfið af skuldara þess 24. mars 2004. Er útgáfudagur bréfsins þar tilgreindur 8. mars 2004 og vextir sagðir reiknast frá þeim degi. Næsti gjalddagi er sagður 8. apríl 2004.

Varnaraðili er fjármálafyrirtæki og hefur sérþekkingu og atvinnu af bankaviðskiptum og fjármálaþjónustu. Skjöl þau sem um er deilt í málinu eru útbúin af varnaraðila. Hafi umrætt skuldabréf verið gefið út annan dag en tilgreint er í bréfinu sjálfu var varnaraðila í lófa lagið að breyta umræddri dagsetningu, annað hvort með því að prenta bréfið út að nýju eða með því að rita nýja dagsetningu í bréfið. Verður varnaraðili sjálfur að bera ábyrgð á starfsmönnum sínum og hugbúnaði að þessu leyti. Gegn andmælum sóknaraðila verður að telja ósannað að undir bréfið hafi verið skrifað annan dag en það ber með sér og vitundarvottar hafa með undirritun sinni á bréfið staðfest sem rétta. Verður að meta framlagðar yfirlýsingar starfsmanna varnaraðila með hliðsjón af þessu og stöðu þeirra hjá varnaraðila. Umrætt skuldabréf er viðskiptabréf, og voru því aðalskuldari og ábyrgðarmaður orðnir ábyrgir fyrir greiðslu um leið og bréfið var gefið út, hvað sem leið "kaupum" varnaraðila á skuldabréfinu

Með vísan til framanritaðs verður ekki hjá því komist að ógilda sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila samkvæmt fyrrgreindu skuldabréfi. Undirritun sóknaraðila á breytingu á greiðsluskilmálum 1. nóvember 2004 þykir, eins og á stendur, ekki getað leitt til breytinga á þeirri niðurstöðu.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, samkvæmt skuldabréfi nr. xxxxxx, dagsettu 8. mars 2004, að fjárhæð kr. 1.535.000, er ógilt.

Reykjavík, 2. júní 2006.

Guðjón Ólafur Jónsson

Geir Arnar Marelsson

Jón Magnússon

Sölvi Sölvason

Sérálit

Grétars Grétarssonar

Að mínu mati er umdeilt hvort sóknaraðili ritaði undir yfirlýsingu um sjálfskuldarábyrgð sína áður, samtímis eða eftir að honum var kynnt niðurstaða um mat á greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins. Hins vegar liggur fyrir að varnaraðili veitti ekki lánið, sem ábyrgðin tryggði, fyrr en eftir að sóknaraðili hafði bæði undirritað skuldabréfið sem ábyrgðaraðili og fengið vitneskju um niðurstöðu greiðslumatsins og undirritað það. Ekki verður séð af gögnum málsins að sóknaraðili hafi gert einhverjar athugasemdir við niðurstöðu greiðslumatsins eða afturkallað ábyrgð sína í ljósi meintra nýrra upplýsinga um fjárhagsstöðu útgefanda skuldabréfsins. Tilgreining á útgáfudegi skuldabréfsins er því að mínu mati augljóslega algjört formsatriði í málinu. Getur sú tilgreining ekki hnekk gildri skuldbindingu þótt hún sé önnur en á niðurstöðu greiðslumatsins. Ábyrgð sóknaraðila varð ekki virk fyrr en lánið var veitt og skuldabréfið keypt af varnaraðila. Þá tel ég ennfremur að meta verði málsástæður sóknaraðila í því ljósi að eftir upphaflega útgáfu skuldabréfsins undirritaði sóknaraðili samþykki sitt fyrir skuldbreytingu hins upprunalega láns og ítrekaði þar með ábyrgð sína gagnvart varnaraðila.

Samkvæmt framansögðu tel ég að hafna eigi öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila.

Reykjavík, 2. júní 2006.

Grétar Grétarsson